

Socialni realizem

Socialni realizem je želel opozoriti na socialne, nacionalne in politične probleme med obema vojnama. To obdobje se je začelo leta 1930 vmes pa ga je prekinila vojna (1940-1950) po petdesetih pa se je znova začelo. Tokrat prvič dobimo književnost s področja Koroške, Prekmurja in Primorske, osrednji del Slovenije z Ljubljano pa se v literarnem smislu ne razvije. Snovno, motivno in tematsko so v svojih delih pisatelji prikazovali predvsem kmečki svet gruntarjev, kajzarjev, kmečkih proletarcev in sezonskih delavcev. Torej opisujejo preprostega, kmečkega, delavskega človeka, junak je obremenjen s splošnimi človeškimi hibami in napakami.

Proza se v tem obdobju najbolj razvije, predvsem kratka proza in romani:

- Prežihov Voranc-mladinske Solzice, romana Doberdob in Jamnica
- Miško Kranjec (Prekmurska)- Povest o dobrih ljudeh
- France Bevk- Ljudje pod Osojnikom

Deloma se tudi poezija razvije:

- Tone Seliškar - Pesmi pričakovanja- proletarski motivi, pripovedi za mladino z Bratovščina Sinjega galeba, Hudournik
- Mile Klopčič- Plamteči okovi, Preproste pesmi,
- Igo Gruden

Najmanj pa se razvije dramatika, njen predstavnik je Bratko Kreft (Celjski grofje).

Prežihov Voranc (1893-1950)

Njegovo pravo ime je Lovro Kuhar, rodil se je na Koroškem, z literarnim ustvarjanjem je začel že zelo zgodaj, pri rosnih 16. je napisal prvo črtico. Z osemnajstim letom je želel odditi od doma, a ga je prehitela vojna in poslali so ga na doberdobsko in tirolsko fronto. Vključil se je v delavsko gibanje in mednarodno delavsko gibanje. V drugi svetovni vojni je bil zaprt v koncentracijskem taborišču. Njegovo šolanje sta preprečili dve svetovni vojni, zato velja za literarnega samouka. Njegova dela so romani Požigalnica in Jamnica, ki govorita o življenju na Koroškem in o razmerah po vojni, Doberdob pa predvsem o Zahodni meji. Napisal je tudi zbirko otroških črtic -Solzice.

SAMORASTNIKI

Okvirna kmečka povest, po delih objavljena v reviji Sodobnost, je sestavljena iz osmih krajših pripovedi. Prežih jo je napisal po materini pripovedi in jo umestil v domačo pokrajino- Koroško. Avtor želi izraziti skrb zaradi gospodarskega in moralnega propada velikega kmeta, opozoriti na vzroke zanj ter zavrnilo nečlovečnost in nerazumevanje prvinskih človekovih čustev. Poklonil se je naravi, lepoti, ljubezni, svobodi, volji, moči in neustavljivemu kljubovanju matere, ki zmore za svoje otroke in ljubljene prenosi sleherno mučenje. Meta proti koncu življenja izroča otrokom spoznanja in jih opozori na temeljne vrednote, ki so pogoj za osebno in skupno dostojanstvo, rast, moralo in etiko. Meta je idealizirana, je posebljena vseh vitalnih življenjskih sil, ponos, dostojanstvo. Otroci pa predstavljajo večnost in elementarnost. Meta s svojim nadčloveškim trpljenjem poseblja simbol moči malega človeka. Po vsem tem mučenju pa ostane še lepa, duševno popolnoma zdrava oseba, a o svojem notranjem življenju ne govori.